

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 451/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen toisen kotimaisen kielen oppimisen vahvistamiseksi laaditusta ohjelmasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Johan Kvarnströmin /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 451/2021 vp:

Kuinka työ toisen kotimaisen kielen oppimisen vahvistamiseksi laaditusta ohjelmasta edistyy ja

voidaanko ohjelma kytkeä kansalliskielistrategian päivittämisen yhteyteen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on linjattu, että tehdään nopealla aikataululla ohjelma, joka vahvistaa koulussa toisen kotimaisen kielen oppimista.

Suomen koulutuspolitiikan yhtenä tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset kielivalinnat ja molempien kotimaisten kielten osaaminen. Toisen kotimaisen kielen oppimista vahvistavan ohjelman avulla tuetaan erityisesti elävän kaksikielisyyden tavoitteen toteutumista ja myönteisen kieliilmapiirin vahvistumista Suomessa. Ohjelman valmistelu on käynnissä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Ohjelman tavoite liittyy osaltaan valmisteilla olevaan kansalliskielistrategiaan, jota oikeusministeriö parhaillaan valmistelee yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, valtionvarainministeriön ja sisäministeriön kanssa. Toisen asteen kotimaisen kielen oppimista vahvistavan ohjelman valmistelussa on tarkoitus tiivistää yhteistyötä oikeusministeriön kanssa. Koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamista edistävä ruotsinkielisen koulutuksen selvitys nosti esiin tarpeen vahvistaa ruotsinkielisten lasten ja nuorten suomen kielen osaamista (finska som andra språk).

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Toiminnallinen kaksikielisyys rakennetaan hyödyntämällä autenttista oppimisympäristöä myös koulun ulkopuolelle. Yksilöjen väliset erot ja asenteet kehittyvät jo ennen kouluikää ja siksi vakan ja perusopetuksen sisällöllä on suuri merkitys.

Kielikylpytoiminnan tukeminen vahvistaa ruotsin kielen opetuksen kehittämistä A- ja B-kielen opetuksessa. Kielikylvyn opetusmenetelmässä oppilas oppii kielen kuulemalla ja käyttämällä sitä

aktiivisesti. Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopiskelun aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne. Vahvistetaan varhaiskasvatuksessa toisen kotimaisen kielen opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikkaa, tukemalla mm. leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua ja kielikylpytoimintaa.

Perusopetuksen toteutusta ohjaa valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta, valtakunnallinen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (Pops) vuodelta 2014 sekä paikalliset opetussuunnitelmat. Valtioneuvosto antoi 28.6.2012 valtioneuvoston asetuksen perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta. Keskeinen muutos tähänastiseen perusopetuksen tuntijakoon oli B-kielen aloitusajankohan siirtäminen 6. luokalle nykyisen 7. luokan sijaan. Tämä tarkoitti käytännössä ruotsin kielen oppimisen aloitusajankohta.

Toisen asteen koulutuksessa ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen ja rahoittaminen on tarkoitus kytkeä ammatillisen koulutuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmaan (Oikeus osata -ohjelma) sekä lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaan. Ammatillisen koulutuksen laatua ja tasa-arvoa parantava Oikeus osata -kehittämisohjelma varmistaa, että kaikki ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat saavat vankan ammattiosaamisen ja hyvät perustaidot työtä, elämää ja elinikäistä oppimista varten. Korkealaatuinen lukiokoulutus tuottaa opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja vastaa osaltaan tulevaisuuden kasvaviin ja muuttuviin osaamistarpeisiin sekä jatkuvan osaamisen haasteisiin. Laaja yleissivistys edellyttää myös molempien kansalliskielten opiskelua. Lukiokoulutuksessa useita oppiaineita yhdistävissä opintojaksoissa toisen kotimaisen kielen opinnot voidaan luontevasti yhdistää autenttisiin käyttötilanteisiin, mikä motivoi kielen oppimista ja käyttöä. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kehittämisohjelman yhteistyössä Opetushallituksen kanssa vuosina 2020–2022.

Lukiokoulutuksessa haasteena on monipuolisten kieliohjelmien toteuttaminen. Korkeakoulujen opiskelijavalinnassa opiskelijat valitaan korkeakouluun ylioppilaskirjoitusten arvosanojen tuottamien pisteiden perusteella, mikä saattaa kannustaa lukiolaisia opiskelemaan enemmän pisteitä tuottavia oppiaineita valinnaisten vieraiden kielten sijaan. Tämän on osoitettu vaikuttavan kielten opiskelun suosioon ylioppilaskirjoituksissa.

Helsingissä 17.9.2021

Opetusministeri Li Andersson